Sari Raassina

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

HE 226/2021 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta ja liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua lakiesityksistä. Esitetyt muutokset ja väliaikaisten voimassaolosäädösten jatkaminen ovat suurilta osin perusteltuja. Nyt esitettyjen väliaikaisten muutosten voimassaolo puolen vuoden ajan on kuitenkin melko pitkä Säädösten voimassaolon tarkastelu kolmen kuukauden välein olisi perusteltua pandemian vaikean ennustettavuuden vuoksi.

Korona-epidemian pitkittyessä sen ja epidemian rajoittamiseen suunnattujen valtiovallan toimenpiteiden aiheuttamien haittojen vaikutukset elinkeinotoiminnalle, yksittäisille kansalaisille ja yhteisöille eriytyvät eri toimijoiden ja yksilöiden osalta. Osa yrityksistä on kyennyt sopeuttamaan toimintaansa ja kehittämään uusia liiketoiminnan muotoja. Myös julkisella sektorilla esim. digitaalisten palveluiden kehittyminen ja käyttöönotto on nopeutunut. Toisaalta osa yrityksistä on joutunut lopettamaan toimintansa ja digitaalisten palveluiden lisääntyminen on tuonut esiin ihmisten erot digitaidoissa ja lisännyt riskiä palvelukatveeseen joutumiselle.

Elinkeinoelämän toimintaedellytysten ja kehitysmahdollisuuksien edistäminen terveysturvallisesti on välttämätöntä myös kuntatalouden näkökulmasta. Koronapassin käytön laajentaminen rajoitusten vaihtoehtona on kannatettavaa edellyttäen, että toiminnanharjoittajien yhdenvertaisuus voidaan varmistaa ja toiminnan erityispiireet voidaan huomioida.

Kuntaliitto huomauttaa, ettei koronatodistusta tule missään olosuhteissa vaatia kunnallisten tai niihin verrattavissa olevien luottamustoimien hoitamisen vuoksi järjestettyjen kokousten tai tilaisuuksien yhteydessä. Koronatodistuksen puuttuminen ei siis saa vaarantaa demokraattisten oikeuksien toteutumista.

CC BY

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

Kuntaliitto kantaa erityistä huolta lapsista ja nuorista sekä vanhuksista ja muista erityisen haavoittuvassa asemassa olevista ihmisistä. Koronapassin käyttöönotto ja käytön laajentaminen parantaa osallisuuden mahdollisuuksia, mutta erityisesti alaikäisten ja vanhusten mahdollisuuksissa hankkia koronapassi on haasteita esim. verkkopankkitunnusten ja älylaitteiden puuttumisen vuoksi. Vanhusten osalta myös koronainfektion pelko on rajoittanut osallistumista harraste- ja kulttuuritoimintaan. Pitkäaikainen sosiaalinen eristyminen ja liikkumisen väheneminen vaikuttanevat ikäihmisten kokonaisterveyttä heikentävästi ja lisäävät tarvetta terveydenhoitopalveluille. Sama ilmiö on nähtävissä myös lasten - ja nuorten mielenterveyspalveluiden tarpeen kasvuna.

Korona-pandemian aiheuttamat kielteiset vaikutukset terveydenhuollon toimivuuteen ja palveluiden saatavuuteen lisääntyvät koko ajan. Henkilöstövaje ja lisääntyvä hoito- ja hoivavelka uhkaavat kansalaisten perusoikeuksia. Epidemian pitkittyminen ja toistuvat rokotekierrokset kuormittavat hoitohenkilökuntaa, jonka jaksaminen on monissa yksiköissä äärirajoilla.

Kunnat ja kuntayhtymät ovat tähän asti kyenneet suoriutumaan lisääntyneistä velvoitteistaan esim. rajoilla tapahtuvaan koronatodistusten tarkastamiseen, neuvontaan ja testaukseen hyvin, mutta toiminnan jatkuminen aiheuttaa riskin perustoimintojen häiriölle.

Kuntaliitto viittaa aikaisempiin lausuntoihinsa rajoilla tapahtuvan tarkastuksen, testauksen ja neuvonnan sekä ns. toisen testin toteuttamiseen liittyvissä kysymyksissä. Monilla alueilla paheneva henkilökuntavaje aiheuttaa lisääntyvää kuormitusta perusterveydenhoidon palveluiden lakisääteiselle toteuttamiselle. Riski hoitovelan kasvulle on todellinen ja sillä on heijastusvaikutus terveydenhuollon kokonaiskustannusten kasvuun myös tulevaisuudessa.

Nyt käsiteltävänä oleva tartuntatautilain väliaikainen muutos tuo kunnille ja kuntayhtymille uuden velvoitteen, jonka toimeenpano aiheuttaa kunnille merkittävää hallinollista taakkaa eikä osassa kunnista ole teknisiä valmiuksia lainsäädännön toteuttamiseen.

EU-koronatodistusten myöntäminen ulkomailla annetuista koronarokotteista

Hallituksen esitys tuo kunnille ja kuntayhtymille velvoitteen myöntää suomessa oleskelevalle henkilölle EU-koronatodistus, mikäli henkilö esittää tartuntatautilain 16 g § määritellyn todistuksen esim. 3.maissa saaduista rokotteista. Lakiesityksen toimeenpanon toteuttaminen kunnissa ja

kuntayhtymissä vaatii KTKP-järjestelmän käyttöönottoa sekä hallinnollisen menettelyn ja käytännön toiminannan organisointia.

EU.n ulkopuolella annettujen koronarokotetodistusten oikeellisuuden arviointi on kunnille erittäin haasteellista. Väärennöksiä on esiintynyt ja asiakirjojen oikeellisuuden tarkastamiseen kuluu merkittävästi aikaa ja se sitoo jo nyt äärimmilleen kuormitettua henkilökuntaa. Kunnilla ei myöskään ole riittävää osaamista todistusten oikeellisuuden tarkastamiseen,

Kuntaliitto suhtautuu suurin varauksin uuteen velvoitteeseen EU-koronatodistuksen myöntämiseen ulkomailla rokotetuille henkilöille ja esittää tilanteen ratkaisemiseksi, että kansallisella tasolla toteutetaan pikaisesti rokotustodistusten oikeellisuuden arviointimenettely.

Tartuntatautilain väliaikainen muuttaminen ja liikenteen palveluista annetun lain väliaikainen muuttaminen

Liikenteen palveluiden saatavuuden ennakoitavuus erityisesti työmatka- ja asiointiliikenteen osalta on kansalaisten näkökulmasta erittäin tärkeää. Epävarmuus julkisen liikenteen aikatauluissa tai vuoroväleissä saattaa vaikeuttaa esim. työn vastaanottamista. Myös tästä näkökulmasta väliaikaisen lakimuutoksen jatkaminen 6 kuukauden ajan on liian pitkä. Keinoja joukkoliikenteen käytön palauttamiseksi ennalleen tulisi aktiivisesti etsiä yhdessä liikennöitsijöiden kanssa.

Lopuksi

Hallituksen esityksen perustelumuistiossa on pyritty ansiokkaasti määrittelemään tautiryppäiden merkittävyyden käsitettä. On toivottavaa, että tulkinnat tautiryppään merkittävyydestä maan eri aluilla ovat yhdenmukaisia.

Kuntaliitto haluaa kiittää hallituksen esitykseen sisältyvästä lupauksesta jatkaa korona-pandemiasta aiheutuvien kustannusten korvaamista kunnille ja kuntayhtymille ja samalla kiinnittää huomiota siihen, että korvausten tulee perustua todellisiin, toteutuneisiin kustannuksiin ja korvausten hakuprosessin tulisi toteutua hallinnollisesti yksinkertaisella tavalla ilman merkittäviä viiveitä.

SUOMEN KUNTALIITTO

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi